

A l'entorn del llibre de Juan Carlos Laviana "Los chicos de la prensa"

Antoni Figuera

Entre la ciutat-Nova York, Xicago, Los Angeles, San Francisco-dorm congelada en el racó més fons de la retina del lector/espectador com qualsevol imatge memorable de qualque antic film de Fritz Lang en blanc i negre; vet aquí les linotípies, incombustibles i incansables, imprimint galerades al ritme dels batecs del cor de la gran urbs. I gelades aquí també, les primeres edicions matinals regalimant encara pels marges i llestes ja per ser distribuïdes per innumbrables legions de venedors de totes les edats -honestos professionals a punt ja de jubilar-se i amb totes les rues del temps tatuades a la cara; o imberbes al·lotells de gorra de visera i aspecte de brivalls escapats d'un llibre de Charles Dickens o d'un film de Charles Chaplin-: "Comprau l'Examiner..."; "Ha sortit el Chronicle..."

Confés que un dels records primerencs que encara conservo de la meua estellada infantesa de cinematògraf (al costat d'altres no menys inesborrables, com el més anyenc dels caldos al paladar de l'enòleg)

és aquest que he apuntat unes línies més amunt, quan jo ho ignorava tot sobre el CINE i sobre el PERIODISME, així com la sucosa relació mútua de dependència que entre tots dos s'ha anat mantenint al llarg d'aquest segle que acaba. Només molt de temps després arribaria a comprendre la naturalesa i el significat exacte d'aquesta relació entre PERIODISME i LITERATURA en haver d'enfrontar-me

com a lector, per exemple, a les tècniques del "collage" i del fotomuntatge periodístic emprades pel novel·lista John Dos Passos al seu admirable fris narratiu *USA* o a la precursora *Manhattan Transfer*.

Totes aquestes reflexions de rampellada me les ha suggerides la lectura del magnífic llibre de Juan Carlos Laviana *Los chicos de la prensa*, que ha aparegut recentment. Ara fa poc menys d'un any, comentant en aquestes mateixes pàgines de Temps

Moderns un altre llibre igualment notable, *La llavor immortal*, em lamentava del poc espai bibliogràfic que les editorials del nostre país dediquen a la literatura sobre cine (assajos, memòries, autobiografies...). La publicació del llibre de Laviana, al costat d'altres dels quals pot ser em decidescui a parlar en pròxims articles, afortunadament ve a pal·liar aquesta escassetat.

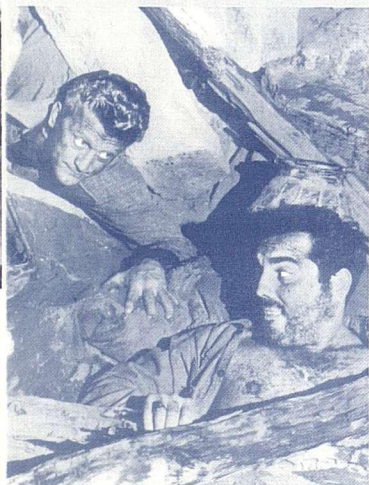
I ¿qui són realment aquests "chicos de la prensa", aquests admirables o vils "fills de puta" capaços a la vegada de responsabilitzar-se de les més dignes i coratjoses accions o de perpetrar les més baixes malifetes: sempre a mitjan camí entre l'inesborrable Domingo "Pajarito" de Soto de *La verdad sobre el caso Savolta* i el desapareixiu personatge que encarna magistralment Walter Matthau a la insuperable *Primera plana* de Billy Wilder? ¿De quina estirp de personatges, personatgets, bons païos i ensibornadors de l'hòstia ens parla Laviana? La galeria de miralls sense fons, el recompte de la qual l'autor ens proposa és extraordinàriament diversa i encertada.

D'aquesta manera el lector extreu la gratificant conclusió que allà hi són tots: veterans "comancheros" de les redaccions, tots amb la mateixa cara de l'incommensurable Thomas Mitchell de *Mientras Nueva York duerme* de Fritz Lang; sibil·lins depredadors de tots els consells de redacció dels diaris de mig món, entre els quals el ja esmentat Walter Matthau del film de Wilder se'n duria la palma; cronistes esportius de mig pèl als quals un darrer gest de dignitat els du a jugar-se el lloc de feina en denunciar tota casta de màfies infiltrades en el món de la boxa, a l'estil del Humphrey Bogart de *Más dura será la caída*; embañosos ensumadors de tot tipus d'intimitats al cor mateix de la "high society" (alguns tan entranyables com el James Stewart de *Historias de Filadelfia*); esquizofrènics sense escrúpols sempre disposats a cometre qualsevol baixesa per aconseguir una exclusiva, com és el cas -novament Billy Wilder- del Kirk Douglas de *El gran carnaval*; retorçuts petjacarrers de comportament distantment ambigu d'alguns dels millors films de Lang (el ja esmentat *Mientras Nueva York duerme* i *Más allá de la duda*, tots dos amb el rostre del sempre eficaç Dana Andrews); audaços reporters apostant la vida en el seu combat diari contra la corrupció dels poderosos i el Sistema (així, si més no,

recupera la memòria imatges de pel·lícules oblidades de la meua infantesa, amb les fesomies de William Holden i Alan Ladd donant vida respectivament als protagonistes de *Un hombre acusa* de William Dieterle i *El misterio de una desconocida* de Lewis Allen); no menys intrèpids corresponents en els dubtosos temps actuals de la postmodernitat -collats sempre entre el conformisme polític i la conscienciació ideològica- disposats, això sí, a jugar-se més les pagues i les copes que no les vides, ja sigui "sota el volcà" o a "territori sioux" (els perfils dels quals s'aproximen als del Mel Gibson de *El año que vivimos peligrosamente* i al del Nick Nolte de *Bajo el fuego*); sense oblidar, per descomptat, els inevitables Woodward i Bernstein, desveladors incansables de les mil i una tresques del cas Watergate: periodistes no sé si més forts que la vida, però sí, aparentment, que l'Estat, perdiguers certificadors de l'abast real de la premsa com a "quart poder" -tal i com hem pogut mesurar-los a *Todos los hombres del presidente* d'Alan J. Pakula... I evidentment no podien quedar fora d'un escrutini tan minso les professionals ambiciosos i capaços, de cames ben tornejades i de ments tan esmolades com a fulletes d'afaitar, de cor tan mòbil com una porta giratòria i dotades d'una capacitat per la rèplica tan àgil i contundent com els seus dits teclejant una Underwood (dones que, per qui firma això, adquireixen perfil i forma en els trets cisellats de biaix d'una Rosalind Russell o una Kathleen Turner a alguna de les diverses versions de *Luna nueva*).

I arribats ja al final d'aquest breu memoràndum, posem-li epíleg (com a mostra d'agraïment a Laviana pel seu llibre) recordant la figura d'un dels més entranyables personatges de periodista que el cine en hagi oferit mai: el Dutton Peabody (impagable Edmond O'Brien) de *El hombre que mató a Liberty Valance*. Invertint el sentit de la frase com culmina aquella obra mestra de John Ford, diguem que Laviana ens ha desvelat, en contar-nos la llegenda de les relacions entre PERIODISME i CINE, l'autèntica realitat que subjau sota la història d'aquell.

"Germà Laviana, ¿em dones deu centaús, que he de comprar el diari demà?... Gràcies" ♦

El Gran Carnaval

Si nosaltres fóssim forts econòmicament, els americans veurien sempre pel·lícules en italià, en francès o en espanyol.

M. M.